

Mer åpen publisering

Stadig flere vitenskapelige tidsskrifter legger ut artiklene fritt tilgjengelig på Internett.

Åpent tilgjengelige elektroniske fagtidsskrifter (open access) gir kostnadsfri brukertilgang til fagfelleverderte vitenskapelige artikler. Utgivelseskostnadene dekkes som regel gjennom en publiseringsavgift betalt

av forfatterne. I en ny studie har forskere undersøkt slike tidsskrifter for perioden 1993–2009 (1).

I 2009 var det 4 769 åpne tidsskrifter, som publiserte rundt 191 000 artikler. Dette ut-

gjorde rundt 8% av alle fagfelleverderte vitenskapelige artikler det året. I perioden 2000–09 økte antallet åpne tidsskrifter med rundt 18% hvert år, mens antall artikler økte med rundt 30%.

– Den store økningen i medisinsk publisering reiser en del spørsmål, sier Pål Gulbrandsen, professor i helsetjenesteforskning ved Universitetet i Oslo. – I utgangspunktet er det bra at flere forskere får ut sine resultater. Men det gjør det ikke enklere for klinikere å orientere seg. Dessuten tviler jeg på at kvantiteten følges av like høy kvalitet. Selv om forfattere nå ofte må betale for å publisere, er det heldigvis slik at mange tidsskrifter differensierer prisen etter hvilke land forfatterne arbeider i – ellers kunne utviklingen gjort det vanskelig for forskere i fattige land.

For oss forskere er utviklingen mot mer åpen publisering en fordel. Selv om vi nå kan bruke flere publiseringskanaler, er det fortsatt slik at det er knyttet mest prestisje til å publisere i tradisjonelle vitenskapelige tidsskrifter, sier Gulbrandsen.

Nina Holm

ninaholm57@hotmail.com
Arendal

Litteratur

1. Laakso M, Welling P, Bukvova H et al. The development of open access journal publishing from 1993 to 2009. *PLoS One* 2011; 6: e20961.

Mer bruk av antibiotika ved norske sykehus

Det har vært en urovekkende økning i bruken av bredspektrede antibiotika ved norske sykehus de siste årene.

Det er en klar sammenheng mellom bruken av antibiotika og utvikling av antibiotikaresistens. I Norge har vi hittil hatt lavt antibiotikaforbruk og lav forekomst av resistente bakterier. Det kan nå se ut som om dette bildet er endret.

Vi har nylig publisert en studie om antibiotikabruken i perioden 2002–07 ved alle sykehus i det tidligere Helse Øst, som betjener rundt en tredel av Norges befolkning (1). I denne perioden ble liggetiden i sykehus redusert med 19,5%, mens antall utskrivninger

økte med 39%. Det totale antibiotikaforbruket i sykehusenes opptaksområde økte med 28%. Målt i definerte døgndoser (DDD) per 100 liggedøgn økte det samlede antibiotikaforbruket i sykehusene med 17,4%, mens det i «kjerneenhetene», dvs. intensivavdelinger, postoperative enheter, kirurgiske og medisinske avdelinger, økte med 26,1%. Bruken av bredspektrede antibiotika økte med 47,9% for alle avdelingene og med 60,5% for kjerneenhetene. Trenden over tid var signifikant, men mindre uttalt når forbruket ble beskrevet som definerte døgndoser relatert til antall utskrivninger enn når definerte døgndoser ble relatert til antall liggedøgn. Penicillin utgjorde drøyt halvparten av forbruket.

I samme periode viste tall fra Norsk overvåkingssystem for antibiotikaresistens hos

mikrober (NORM) en svakt økende ampicillin- og ciprofloksacinresistens hos *Escherichia coli*, mens det var svært lite antibiotikaresistens hos pneumokokker og stafylokokker. Den beskjedne økningen i resistens kan ikke forklare den store økningen i forbruket av bredspektrede antibiotika. Det trengs flere tiltak for å motvirke økning i antibiotikaforbruket for å unngå mer antibiotikaresistens i Norge.

Dag Berild

dag.berild@medisin.uio.no
Infeksjonsmedisinsk avdeling
Oslo universitetssykehus

Litteratur

1. Haug JB, Berild D, Walberg M et al. Increased antibiotic use in Norwegian hospitals despite a low antibiotic resistance rate. *J Antimicrob Chemother* 2011; 66: 2643–6.